

NOBLESSE®

Creat cu pasiune și savoir-faire. Un volum Baroque Books & Arts®.

Christine Gräfin
von Brühl

NOBLESSE OBLIGE

traducere din limba germană de
MIHAI MOROIU

NOBLESSE®

Colecție coordonată de Dana MOROIU

Christine Gräfin von Brühl
NOBLESSE OBLIGE
Copyright © 2011 by Christine Brühl

© Baroque Books & Arts®, 2016

Imaginea copertei: Ana WAGNER, *Baroque Coat of Arms*
Concepție grafică © Baroque Books & Arts®
Redactor: Denise GEORGESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BRÜHL CHRISTINE

Noblesse oblige / Christine Gräfin von Brühl;

trad.: Mihai Moroiu. - București: Baroque Books & Arts, 2016

ISBN 978-606-8564-47-0

I. Moroiu, Mihai (trad.)

316.343.32(0:82-31)

821.112.2-31=135.1

Tiparul executat de Monitorul Oficial R.A.

Niciun fragment din această lucrare și nicio componentă grafică nu pot fi reproduse fără acordul scris al deținătorului de copyright, conform Legii Dreptului de Autor.

*Pentru Mr. Zutt, ...
ca să știe că i-am iertat de mult
aluzia ironică la dinozauri...*

Cuvânt înainte

Ne aflăm în anul 2009 d. Hr. Întreaga Germanie este animată de ideile de democrație și economie de piață socială. Întreaga Germanie? Nu! Câțiva cavaleri neîmblânziți nu încetează să se opună opiniei predominante. Sunt apărători înfocați ai monarhiei și, dacă li s-ar permite, ar mai pleda și astăzi pentru reinstaurarea ei...

Mătușa mea, Jeannchen, avea o cutie din lemn de cedru care stătea pe o măsuță din salon și conținea țigări, pentru oaspeți. Capacul era împodobit cu o fotografie alb-negru în ramă, reprezentând un parc încântător, cu copaci bătrâni, uriași, în mijlocul căruia trona un conac elegant.

Mătușa mea se trăgea din Prusia Orientală, după refugiere se stabilise la Wentorf, lângă Hamburg. Prietenul și colocatarul ei statornic era un baset sârmos, făptură excesiv de prietenoasă. Din cauza lui, musafirii aveau adesea dificultăți în conversație, deoarece pretindea cu încăpățănare să i se acorde atenție, dând permanent din coadă. În rest, nimic. Și toată discuția aluneca, firesc, asupra lui.

Uneori copiii din vecini veneau să întrebe dacă au voie să plimbe câinele. Tante Jeannchen se arăta de acord, cu toată bunătatea ei. Iubea copiii, le dăruia dulciuri și le spunea povești de

demult, ghemuită în colțul sofalei, sprijinită de spetează și de perne, tot mai mică și mai firavă, pe măsură ce îmbătrânea. Le arăta copiilor imaginea de pe capacul cutiei pentru țigări și le spunea că este casa în care se născuse. Micuții o ascultau și dădeau din cap, în semn că înțeleg. Știau despre ce anume era vorba: „Spitalul.“

Genul de poveste care circulă cu predilecție în lumea nobililor, iar ascultătorul se simte imediat într-un mediu familiar. Nobilii nu au living, ci salon, trăiesc gândindu-se la strămoși și cresc în case atât de mari, încât muritorul de rând își imaginează că este spitalul orașenesc. Unii burghezi îi și consideră dinozauri, din această cauză.

Poveștile lor par să vină din alte vremuri, de multe zeci, dacă nu cumva sute de ani, dintr-o lume aparent plină de absurdități și de sminteli. Adevărul este însă cu totul altul. Episoade de felul celui tocmai relatat se petrec, aici și acum, în cele mai multe case aristocratice. Reprezintă realitatea pentru copiii și maturii din familiile vechi, felul în care gândesc, cum sunt educați, cum se comportă și cum își vor educa și ei copiii, la rândul lor. Este mediul în care se simt ca peștele în apă.

Nobilimea a existat și există în continuare, vechile familii nu s-au stins peste noapte și își cultivă intens cultura și tradițiile. Chiar dacă majoritatea nu mai trăiesc în castele, cetăți și în conace, își cresc copiii ca și cum nu ar fi exclus ca asta să devină din nou o realitate a zilei de mâine. În definitiv, unui vâstar nobil i se întâmplă frecvent să-și viziteze mătușa sau unchiul în weekend sau în vacanță, care pot locui, deloc întâmplător, într-un castel medieval. Și atunci tânărul trebuie să știe cum să se poarte. Să știe că spațiile de acolo sunt largi, iar mobila foarte veche, că există o anume etichetă în conversație și că la masă trebuie să stai drept și nu ai voie să te ridici și să zburzi, unde și când îți trece prin minte.

Și acasă la noi se auzea adesea: „Dar la bunica să nu faci una ca asta!“, atunci când nu ne purtam frumos la masa de prânz, ceea ce ne prindea bine. Deoarece și bunicii mei trăiau într-un castel, unde, în ciuda amabilității cu care eram întâmpinați, lucrurile se desfășurau totuși puțin diferit. Acolo, bucătăreasa își

făcea apariția în salon dimineața, după micul dejun, cu șorțul apretat, și întreba meniul dorit pentru prânz, la masă servea valetul, cu mănuși albe și, de la sine înțeles, nimeni nu avea voie să-și părăsească locul înainte ca stăpâna casei să se ridice de la masă. Între timp, bunicii au murit, iar casa și-a găsit o altă utilizare, dar multă vreme a reprezentat punctul de refugiu al vieții de familie, acolo ne întâlneam verii de aceeași vârstă, petreceam neuitate vacanțe de vară și furtunoase sărbători, învățând tot ceea ce trebuie neapărat învățat despre viața nobilimii.

Ceea ce nu înseamnă că aristocrația este neapărat de modă veche. Ea știe cât se poate de bine să se folosească de rafinamentele modernității. Nobilii au fost probabil printre primii care au adoptat cu entuziasm telefoanele fără fir, deoarece, într-un castel sau într-un palat, te bucuri enorm când nu mai ești nevoit să parcurgi kilometri întregi, în grabă, ca să ajungi la timp la telefon.

Nobilimea germană are astăzi o prezență mai degrabă discretă. Cifrele exacte lipsesc și ele. Wilfried Rogasch scrie în lucrarea sa *Curs rapid pentru uzul nobililor*: „În Germania există date statistice pentru orice vrei și ce nu vrei, în schimb nu există nicio referire la numărul cetățenilor germani care fac parte din rândul nobilimii.” Iar Eckart Conze confirmă în *Micul lexicon al nobilimii*: „Din cauza datelor insuficiente, este dificil să se alcătuiască un raport statistic complet asupra nobilimii.”

De vină este, nu în ultimul rând, forma de stat. În Republica Federală Germania nu există discursuri ale capetelor încoronate, iar de legislație răspunde parlamentul. Nobilimea nu are îndatoriri publice. Ajunge în centrul atenției doar când vreun reprezentant al ei este nevoit să vândă masiv argintărie sau tablouri, dar și atunci subiectul ține mai degrabă de presa de scandal. Nobilul adoptă conștient locul care i se cuvine în structurile ierarhice tradiționale numai când se află printre ai săi. Atunci prințul este prinț, iar baronul nu rămâne decât baron, atunci există o ierarhie, în care e preferabil să nu intervină răsturnări prin încheierea de mariaje, femeile aflându-se, desigur, mereu cu o mică treaptă mai jos față de bărbați. Astfel a luat naștere o societate paralelă perfect funcțională, ai cărei membri, în special cei aflați la vârsta adolescenței, sunt perfect convinși de autenticitatea și dreptul ei

de a exista. Viața socială a nobililor se desfășoară în cercuri strict delimitate și discrete, în care niciun burghez nu are acces, cu excepția cazurilor în care, întâmplător, ar cunoaște sau ar fi prieten cu vreun nobil. Dar și atunci există zone în care nu va pătrunde niciodată.

Foarte puțină lume cunoaște existența și deprinderile acestor oameni. Însă și mai puțină lume cunoaște sistemul sever de reguli care îi guvernează, reflectat desăvârșit în viața și educația lor deliberată. Iată cum comentează unul din verii mei de fiecare dată când îmi sărută mâna: „Altfel, dispare.“ Și are dreptate, dacă nici aristocratul nu mai respectă și nu mai practică obiceiurile și tradițiile, ele s-ar stinge curând.

Arta de a duce o viață nobilă este de aceea nu numai un permanent joc de-a v-ați ascunselea cu ceilalți, cei nenobili, o neîncetată delimitare, o izolare, care impune și în interior un permanent „control al respectării celor cuvenite“. Un control aplicat atât de strict, încât guvernează existența oricărui aristocrat, începând din copilărie, când începe să îl deprindă. Prin toate gesturile, prin limbaj, prin comportament și chiar prin aspectul său, un aristocrat trebuie să demonstreze permanent, mai ales în rândul celor asemenea lui, că este un nobil bun, un nobil veritabil. Și de regulă va prefera să rămână între cei asemenea lui. Iar câte se pot face cum se cuvine, sau cum nu se cuvine, în viața cotidiană a nobililor vor fi relatate în volumul de față. Și totul are prea puțin de-a face cu palate și aventuri romantice, cu straie strălucitoare de prințesă și coroane scânteietoare. Dimpotrivă: nu este întotdeauna ușor să fii nobil.

Cuprins

Cuvânt înainte.....	
1. Nu mai spune nimănui!	11
2. Fii manierat!	19
3. Îmbracă-te gros!	31
4. Învață să pierzi!	42
5. Dansează vals!	62
6. Fii vesel!	75
7. Căsătorește-te cu omul potrivit!	89
8. Conversează!	99
9. Vorbește limpede!.....	107
10. Învață franțuzește și studiază dreptul!	117
11. Ocolește filistinul!	132
12. Citește în <i>Almanahul Gotha!</i>	141
13. Vă rog, fără nume complete!	151
14. Să faci copii cu nemiluita!	159
15. Îmbracă-te corect!	175
16. Fii cumpătat!	196
17. Învață să vâneze!	209
18. Rămâi acasă sau vizitează-ți rudele!.....	217
19. Nimic nu se va schimba... ..	232
Bibliografie	245